

Právo na soukromí i přístup k informacím tvoří základ demokracie, říká Ivana Janů

27. 10. 2015 15:50

Téměř osmnáct let byla soudkyní i místopředsedkyní Ústavního soudu, poslankyně České národní rady, ale také Parlamentu České republiky, členka komise pro tvorbu Ústavy. A rovněž vedoucí české delegace v Radě Evropy i ad litem soudkyně Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii zvolená Valným shromážděním OSN. To jsou jen některé body bohaté profesní kariéry JUDr. Ivany Janů, která se v září tohoto roku stala předsedkyní Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ).

Foto: ÚOOÚ

Popisek: Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů JUDr. Ivana Janů

[V první části našeho rozhovoru](#) se předsedkyně úřadu JUDr. Ivana Janů vrátila především k okolnostem, které rozhodly o jejím vstupu do veřejného života a po roce 1989 také do vrcholové politiky. Vysvětlila také svůj postoj ústavní soudkyně k amnestii bývalého prezidenta Václava Klause a také to, jaký vztah a postoj zaujímá soudce ke stovkám případů, které musí rozsoudit.

Za téměř 18 let, po které jste působila ve dvou obdobích na Ústavním soudě, jste mj. proslula nebývalým počtem stanovisek odlišných od většinového názoru ostatních soudců. To asi nebyla jen shoda okolností...

Nemám ráda otázky, které vyjadřují jakési podezření nebo pochybnosti, aniž je specifikují. Byla to shoda okolností, projednávané případy si odlišný názor vyžadovaly. Každý má možnost si přečíst a nastudovat většinový názor i odlišný názor vyjádřený v kterémkoliv mém odlišném stanovisku a posoudit, zda existoval v dané situaci důvod pro jeho napsání. Všechna

rozhodnutí Ústavního soudu jsou veřejně přístupná na www.nalus.usoud.cz. Stejně disenty bych napsala znovu i dnes. Odlišná stanoviska jsou důležitá pro budoucí rozhodování, pro případ, kdy se posouvá či mění judikatura soudu. Pro srovnání uvádím, že během svého působení na Ústavním soudu jsem jako soudce zpravodaj se svým týmem vyřídila celkem 2413 věcí. Nemám zjištěno, kolik odlišných stanovisek bylo k těmto náleзовým rozhodnutím od mých kolegů uplatněno. Já sama jsem uplatnila celkem 67 odlišných stanovisek. Retro pohledem si trůufám říci, že minimálně dva soudci disentovali častěji než já. Pokud soudce nesouhlasí s většinovým názorem, hlasuje proti a může buď napsat, nebo nenapsat důvody, proč nehlasoval s většinou. Psaní disentu je práce navíc.

Na začátku století jste byla zvolena Valným shromážděním OSN soudkyní ad litem Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Události kolem bývalé Jugoslávie jsou pro většinu lidí dnes už polozapomenutou kapitolou evropských zemí. Na co vy zapomenout nikdy nemůžete?

Nikdy nezapomenu na čtyři roky utrpení, kterým museli projít statisíce slušných lidí z důvodů nesouhlasu některých politiků s rozpadem bývalé Jugoslávie na jednotlivé státy. Kontrast vyvstává i v porovnání s našim rozchodem se Slováký a vznikem dvou samostatných států ČR a SR, s nadstandardními přátelskými vztahy, které trvají dodnes. Rozdíl v řešení se nezrodil z toho, že jsme jiní (méně temperamentní), jak se tvrdí, ale v politickém uchopení problému a procesu dělení státu.

Kdo podle vás nesl největší vinu na tehdejších zločinech?

Největší podíl i podle rozsudků Mezinárodního tribunálu (ICTY) nesou vysoko postavení státníci - politici a vojenská „elita“, a rovněž média. Televize, rozhlas, tištěná media i elektronická - internet, která dokázala rozpoutat tak nenávistnou, lživou, etnickou kampaň, že lidé přestali rozumně uvažovat a jen se neadresně a agresivně mstili komukoliv, mnohdy ze strachu. Jeden ze svědků, byl to paradoxně novinář, to ve své výpovědi popsal následovně: „Všichni ti, co byli umučeni či jinak v důsledku války zemřeli, byli nejprve popraveni mediálně, média se svojí kampaní zasloužila o to, že přestala být nejprve respektována jejich lidská důstojnost, a následně přestali být i lidmi.“ Na tuto svědeckou výpověď a masové hroby v Bosně rovněž nikdy nezapomenu.

Proč jste se přihlásila do výběrového řízení na místo předsedy/předsedkyně úřadu?

Tato otázka je do jisté míry vyčerpána předchozími odpověďmi. Pouze k tomu mohu ještě dodat, že právo na soukromí a právo na přístup k informacím tvoří základ demokracie a svobody jednotlivce a je pro mě jako emeritní ústavní soudkyni velmi zajímavé stát v čele instituce, která se podílí na rozhodování případů, kdy dochází či by mělo docházet při střetu dvou základních práv k jejich žádané proporcionalní koexistenci.

Co vás v posledních letech zaujalo na problematice ochrany osobních údajů a jak jste vnímala činnost úřadu?

Již při tvorbě Ústavy ČR, které jsem se účastnila, jsem sledovala, aby příslušná ustanovení článků Listiny vztahující se k soukromí a jeho ochraně byla dostatečně provázána. Nicméně, byla to až Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 95/46/ES o ochraně fyzických osob, jejíž implementací po našem vstupu do EU došlo ke zrušení zákona 256/1992 Sb. a k přijetí zákona 101/2000 Sb., který zřídil nezávislý úřad jako instituci, která slouží k naplnění práva

každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí. Po dobu svého působení na ÚS jsem činnost úřadu vnímala pouze přes rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu a několik případů, které rozhodoval Ústavní soud a které se ochrany osobních údajů dotýkaly. Na podrobné sledování práce úřadu jsem čas neměla.

Pracovní kariéra předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů JUDr. Ivany Janů

Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze ukončila v roce 1973, o rok později dosáhla doktorátu práv v oboru mezinárodního práva veřejného.

1973 - 1983 právní specialista ve Výzkumném ústavu vodohospodářském Praha

1979 - 1989 soudce přísedící u Obvodního soudu pro Prahu 6

1983 - 1989 vedoucí právník ve stavební firmě Instav Praha

1989 - 1993 poslankyně českého parlamentu. Do ČNR byla kooptována v únoru 1990. Místopředsedkyně zahraničního výboru, členka ústavněprávního, mandátového a imunitního výboru, 1993 členka Parlamentní komise pro tvorbu Ústavy

1991 - 1993 vedoucí delegace Parlamentu České republiky v Radě Evropy ve Štrasburku,

1993 - 2001 soudkyně a místopředsedkyně Ústavního soudu České republiky

1998 - 2001 členka právní sekce Rady Evropy - Benátská komise

2001 - 2004 zvolena Valným shromážděním OSN ad litem soudce Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii

2004 - 2014 soudce Ústavního soudu České republiky

2005 - 2014 členka Sboru poradců International Criminal Law Services Foundation se sídlem v Haagu

od září 2015 předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů

Partner článku:

<https://www.youtube.com/watch?v=CHqj98NIW2Q>

<http://www.krajskelisty.cz/stredocesky-kraj/11180-pravo-na-soukromi-i-pristup-k-informacim-tvori-zaklad-demokracie-rika-ivana-janu.htm>

<http://www.vzory.cz/blogy/pravo-na-soukromi-i-pristup-k-informacim-tvori-zaklad-demokracie/#.VjHh9FThYdU>